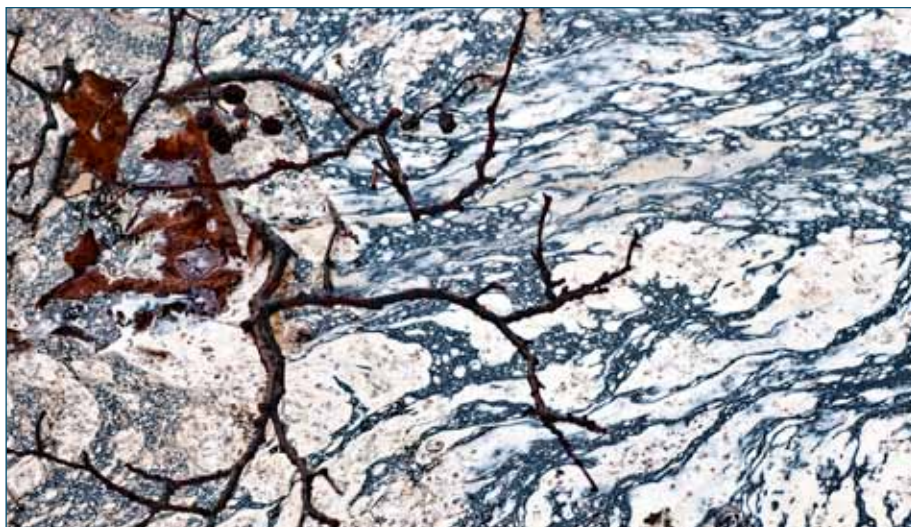

NYHETSBLAD NR. 2013:1

FRÅN KÄRNAVALLSRÅDET

ÅRETS RAPPORT OM KUNSKAPSLÄGET

Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2013 – slutförvarsansökan under prövning: kompletteringskrav och framtidsalternativ.

**DEN 7:E MARS ÖVERLÄMNAR
KÄRNAVALLSRÅDET SIN ÅRLIGA
KUNSKAPSLÄGESRAPPORT TILL
MILJÖMINISTER LENA EK.**

Rapporten bygger på rådets arbete under 2012 och beskriver viktiga frågor inom kärnavfallsområdet. Årets rapport kan delas upp i två huvudområden. Dels den pågående granskningen av Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB:s) ansökan om att bygga och driva ett slutförvar i Forsmark i Östhammars kommun, dels teknikens betydelse för hantering av använt

kärnbränsle, i synnerhet möjligheten att upparbeta och återvinna det använda bränslet.

SLUTFÖRVARANSÖKAN UNDER PRÖVNING

Under 2012 har Kärnavfallsrådets huvuduppgift varit att granska SKB:s ansökan enligt miljöbalken om ett sammanhängande system för slutförvar av använt kärnbränsle, som lämnats till Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt. Kärnavfallsrådet fick förfrågan från mark- och miljödomstolen

att vara remissinstans och lämna synpunkter på om ansökan var komplett för domstolens prövning. Rådet lämnade sitt yttrande till mark- och miljödomstolen den 31 oktober 2012.

Synpunkter från rådet

Rådet har granskat ansökan utifrån ett brett vetenskapligt perspektiv med hänsyn till ledamöternas kompetensområden. Utgångspunkten har varit att undersöka om ansökan utgör ett fullgott underlag för de ställningstaganden som ska göras av berörda kommuner,

KÄRNAVALLSRÅDETS KANSLI:

Holmfridur Bjarnadottir,
kanslichef
e-post: holmfridur.bjarnadottir@
regeringskansliet.se
tfn: 08-405 27 28

Peter Andersson,
utredningssekreterare
e-post: peter.h.andersson@
regeringskansliet.se
tfn: 08-405 20 94

Johanna Swedin,
administratör
e-post: johanna.swedin@
regeringskansliet.se
tfn: 08-405 24 37

www.karnavfallsradet.se

mark- och miljödomstolen, Strålsäkerhetsmyndigheten och regeringen. Ansökan bör enligt rådets mening kompletteras med information och uppgifter på ett 70-tal olika punkter, innan den kan prövas på ett meningsfullt sätt.

I kunskapslägesrapporten sammanfattas rådets kompletteringsyttrande under följande rubriker: Ansökan som beslutsunderlag i ett demokratiskt sammanhang, De tekniska barriärernas tillstånd i slutförvaret, Samspelet mellan Uppförande och Säkerhetsanalys.

Synpunkter från övriga remissinstanser SKB:s ansökan har engagerat ett flertal remissinstanser. Synpunkter har lämnats till Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och mark- och miljödomstolen om behov av kompletteringar. Dessa har handlat både om ansökans struktur och om enskilda sakfrågor.

I kapitel 3 finns en översiktlig sammanställning av de aspekter som har lyfts i yttrandena under rubrikerna: Tillgänglighet av underlaget, Beslutsprocesser, ansvar och äganderätt, Vetenskaplig kvalitet, De tekniska barriärerna: kapsel, buffert och återfyllning, Finansiering, Intrång och fysiskt skydd, Kunskapsbevarande, Metodval, Platsval, Clink, Miljökonsekvensbeskrivning (MKB), Övervakning, Villkor för tillståndet och Reflektioner.

ATT ÅTERVINNA ELLER INTE ÅTERVINNA – DET ÄR FRÅGAN...

Parallellt med KBS-3 metoden har också alternativa metoder för hantering av använt kärnbränsle diskuterats. En alternativ metod som har uppmärksammas internationellt är upp- och återvinning av använt

KÄRNAVALLSRÅDET EFTERFRÅGAR KOMPLETTERINGAR INOM FÖLJANDE OMRÅDEN

- Läsbarhet och sökbarhet i ansökansunderlaget.
- Beskrivning av aspekter som rör geosfären vid det tänkta slutförvaret.
- De tekniska barriärernas funktioner
- Samverkan mellan huvudprocesserna Säkerhetsanalys och Uppförande.
- Miljökonsekvensbeskrivningen
- Handlingsplan för informations- och kunskapsbevarande

kärnbränsle. Enligt KBS-3 metoden är det använda kärnbränslet att betrakta som avfall, men flera andra länder har valt att betrakta det använda kärnbränslet som en resurs. I kunskapslägesrapporten belyses denna fråga med utgångspunkt från bl.a. SKB:s ansökan, etiska principer och slutsatser från seminariet som Kärnavfallsrådet anordnade 8 – 9 november 2012 *The Future of Nuclear Waste – Burden or Benefit?*

Den tekniska utvecklingen inom kärnkraftsområdet (t.ex. fjärde generationens reaktorer) kan skapa möjligheter att återvinna det använda kärnbränslet och därmed minska de långsiktiga risker som finns. Det skulle dock betyda fortsatt kärnkraftsproduktion, vilket ställer oss inför svåra samhällsmässiga-, politiska- och etiska överväganden.

I SKB:s ansökan om ett slutförvar behandlas alternativet att se använt kärnbränsle som avfall (avfallsalternativet), mera utförligt än alternativet att se det som en resurs som kan återvinnas (resursalternativet). Rådet anser att båda alternativen kräver en grundlig analys och att det framför allt finns behov av en fördjupning av resurs-

alternativet med hänvisning t.ex. till miljöbalkens hushållningsprincip som anger att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. Kärnavfallsrådet lyfter denna fråga i sitt yttrande till mark- och miljödomstolen.

I kunskapslägesrapporten diskuterar rådet några, delvis motstridande etiska principer som kan vara vägledande för hanteringen av det använda kärnbränslet; säkerhetsprincipen, ansvarsprincipen om nuvarande generationers ansvar för det använda kärnbränslet och KASAM/autonomi-principen om framtida generationers handlingsfrihet.

Slutligen diskuteras slutsatser från seminariet i november 2012 från tekniska, naturvetenskapliga, samhällsvetenskapliga och etiska perspektiv.

Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2013. Slutförvarsansökan under prövning: kompletteringskrav och framtidsalternativ (SOU 2013:11), finns att ladda ner på www.karnavfallsradet.se